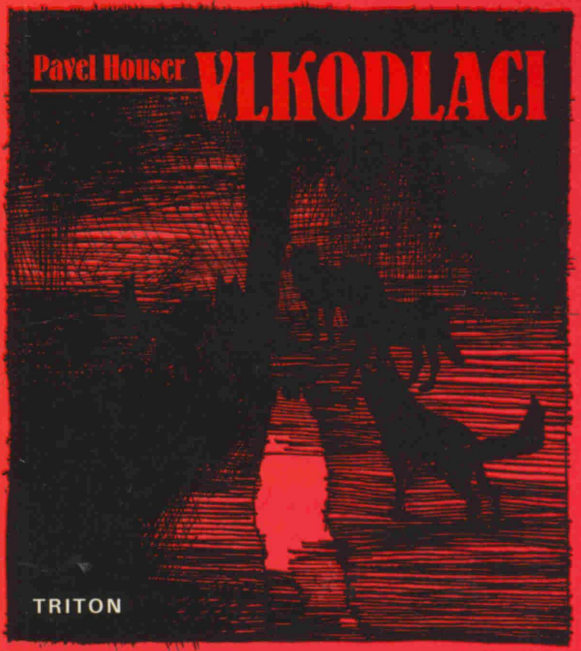

Pavel Houser

VLKODLACI

TRITON

TRITON

Pavel Houser

VLKODLACI

© Pavel Houser, 2005
© TRITON, 2005
Illustrations © Ludmila Švihlíková, 2005
Cover © Renata Ryšlavá, 2005

Vydalo Nakladatelství TRITON, s.r.o.,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10,
www.triton-books.cz

ISBN 80-7254-548-5

Věnováno všem vlkodlakům i dlakům, pravým i falešným, stejně jako všem, kteří mi pomohli se sběrem pramenů, sami napsali příběhy hodné vlkodlačích knihoven, naslouchali neumělým pokusům o vytí, provázeli mě při nočních pátráních či jinak podpořili vznik této knihy. Děkuji.

*Pavel Houser,
pavel.houser@centrum.cz*

PRVNÍ SETKÁNÍ

Kdy jste se poprvé setkali s vlkodlakem?

Trochu zvláštní otázka za situace, kdy první setkání bývá začasť také setkáním posledním. Vlkodlak je, jak známo, tvor moudrý, elegantní, vznešený – a také ovšem velice nebezpečný.

Otázku je tedy třeba upřesnit: jde nám především o setkání literární.

* * *

Já sám na vlkodlaky nejspíš narazil poprvé v jakési hororové antologii. Jednalo se o příběh odehrávající se v prostředí severoněmeckých lesů. Nějaký vcelku bezvýrazný člověk si do domu budovaného na okraji divočiny nasadil půvabnou vlkodlačici, jež virtuózně unikala odhalení a postupně mu zadávala většinu dětí – a i jinak se podle popisu jednalo o tvora sympatického, který ihned vzbudil můj zájem. Povídka skončila velmi smutně, smrtí vlkodlaka. I k takovým tragédiím občas dochází. (Viktor Pelevin – viz ještě

dále – ovšem uvádí, že vlkodlak se po své smrti stane obyčejným člověkem, který se již nemůže proměnit zpět do vlčí podoby a navíc bývá stížen amnézií; to je vsutku děsivá degradace, možná i horší než naprostý zánik. Nestalo se to nakonec i nám samým?)

Posléze jsem se zpětně snažil vypátrat, o jakou iniciační povídku se v mém případě vůbec jednalo. Prošel jsem obě legendární antologie hrůzostrašných příběhů vyšlé na přelomu 60. a 70. let, *Tichou hrůzu* a *Lupiče mrtvol*, ale kde nic tu nic.

I to patří k podstatě vlkodlaků – rádi se skrývají, což ostatně u samotářských, vesměs nočních tvorů, obývajících v hloubi lesů svá komfortně zařízená a dobře maskovaná doupata, nijak nepřekvapuje. Jen tu a tam se mihne odlesk šedého kožichu, tlapa zanechá nezřetelný otisk v třpytivém sněhu, čenich zmizí v tmách.

Až při závěrečných korekturách tohoto textu jsem narazil na příběh, který mě pravděpodobně uvedl do vlkodlačího světa. Šlo o povídku od Fredericha Marryata nazvanou prostě *Vlkodlak*, která vyšla v méně proslulé antologii *Stráž u mrtvého* (Mladá fronta, Praha, 1969).

Před rokem 1989 se vlkodlakům v česky psaných knihách příliš nedařilo. Vlastně nejen vlkodlakům, ale hororu obecně. Příčin může být víc; nejjednodušší vysvětlení je samozřejmě to, že existence vlkodlaků i hororové četby byla shledávána ideologicky závadnou.

V doslovu k jedné z antologií, které vyšly už po roce 1989 (*Dotek zla*, Exalticon speciál, Polaris, Frenštát pod Radhoštěm, 1992) se uvažuje i o jiných důvodech nepřítomnosti hororu v socialistickém Československu. Petr Caha zmiňuje především banalizaci mytologie, která probíhala už od obrození. Je asi třeba souhlasit, že v zemi, kde základní obraz čerta odpovídá dílu J. Drdy, opravdu těžko zapouští kořeny satanismus. „Fakt, že zde nevznikla ani nějaká specifická varianta hororu, je však nutno přičítat zejména otupění základních instinktů účinkem totality a normalizace,“ tvrdí Caha.

S tímto názorem lze už ovšem polemizovat. Skutečnost, že hororové flákoty z přelomu 60. a 70. let

patřily k vyhlášeným raritám, svědčí o tom, že poptávka po hororu (a tedy i po vlkodlacích!) zde existovala. Přičemž snad ještě zbývá dodat, že *Tichá hrůza* i *Lupiči mrtvol* vyšly tehdy na dnešní dobu ohromným „socialistickým“ nákladem; zájem čtenářů však stejně nebyl satureován.

Pravdou také je, že třebaže naši obrozenci si na vlkodlaky nijak zvlášť nepotrpěli, tyto bytosti se ve slovanském bájesloví cítí stejně dobře jako v příbězích germánských nebo uprostřed krve tekoucí na Balkánu. Vlkodlak rozhodně není žádný německý import, i když je třeba podotknout, že nacisté se s jeho symbolikou příležitostně pokoušeli koketovat.

Shrnuto, lze absenci vlkodlaků v české literatuře podle mého názoru přičítat nejspíše ideologickému tlaku. Vlkodlakům samotným, kteří si zakládají na výlučnosti a odstupu snad ještě více než na lesku kožichu, to však rozhodně nevadilo.

* * *

PRAŽSKÝ VLKODLAK

Vlkodlaka najdeme dokonce i mezi „tradičními“ pražskými strašidly. Do jaké čtvrti byste ho situovali? Starosvětská strašidla sídlí především v centrální, historické části Prahy, osobně bych si tedy tipnul oboru Hvězda nebo Stromovku.

Nicméně vlkodlak se prý vyskytuje zejména v Jelením příkopu, ale občas běhá a dává i v pražských ulicích a jeho dosah se vlastně neomezuje ani na hlavní město jako takové (viz dále).

Vznik vlkodlaka je údajně spojen s ošetřovatelem šelem na dvoře Rudolfa II.; dotýčný si natolik oblíbil párek šedých vlků, až se jim sám připodobnil. Brzy se objevily doklady lehce agresivního chování. „V Říčanech takovému útoku podlehl hajný, a když ho pochovávali, byl smuteční obřad přerušován táhlým vlčím vytím. Pražský vlkodlak prý působí dodnes... Útočí na jemu nesympatické osoby, především na cyklisty a běžce.“

(Zdroj: Jiří Winter-Nepřakta, Miloslav Švandrlík: *Praha plná strašidel*, Epoque/Radix, Praha, 2003)